

1
9
5
6

—

1
9
6
5

Velfærds- samfundet

Den nye bygning i Salling
... er det nye og det er for 11.000
... er det nye og det er for
INDEN NYTÅR
... er det nye og det er for
... er det nye og det er for

SALLING BANK - et CENTRUM
for BANKSERVICE
... af enhver art

11.000
11.000
11.000

Salling Banks facade efter ombygningen i 1958-1959.

Danmark

1956: Overenskomstforhandlingerne ender med strejker og lockouter, bl.a. på benzinområdet. Arbejderne stemmer nej til et overenskomstforslag, som morgenen efter gøres til lov af Folketinget. København lammes af strejker, og kommunisterne er i offensiven over for et trængt Socialdemokrati. Situationen vender efter Sovjetunionens indmarch i Ungarn i efteråret.

1957: Folkepensionen afløser aldersrenten. Ved Folketingsvalget taber Socialdemokratiet fire mandater, men H.C. Hansen danner nu en flertalsregering, ”trekantregeringen”, sammen med de radikale og Retsforbundet. Bertel Dahlgaard bliver økonomiminister. Efter Ægyptens besættelse af Suez-kanalen (1956) gennemføres et nyt kriseindgreb, der skal bremse forbruget og skåne valutabalancen.

1958: Den nye skolelov afskaffer hverandendags undervisningen på landet og afskaffer mellemskolen i byerne. For at hjælpe landbruget opkøber regeringen brødkorn til overpris. Statslånene til boligbyggeri afskaffes gradvist, og der satses på at billiggøre byggeriet ved brug af elementer m.m. DKP’s formand, Aksel Larsen, ekskluderes af partiet.

1959: Danmark indtræder i EFTA (”European Free Trade Organization”) sammen med bl.a. England. Landbruget sikres højere priser på brødkorn, og der indføres statsgaranterede mindstepriser på mejeriprodukter. Arbejdsløsheden er faldet til 6 %. Socialistisk Folkeparti stiftes med Aksel Larsen som formand.

1960: I januar dør statsminister H.C. Hansen. Han efterfølges af finansminister Viggo Kampmann. De radikale stemmer for forsvarsforliget og godkender dermed Danmarks medlemskab af NATO. Ved folketingsvalget vinder Socialdemokratiet 7 mandater på parolen ”Gør gode tider bedre”, og SF får 11 mandater. De Uafhængige kommer i Folketinget med 6 mandater. Retsforbundet og DKP ryger helt ud.

1961: I foråret ophæver Folketinget et mæglingforslag på transportområdet til lov. Danmark ansøger om optagelse i EEC sammen med England. Bertel Dahlgaard, der forlod Folketinget i 1960 efter 40 år som repræsentant for Skivekredsen, går af som minister og efterfølges af Hilmar Baunsgaard.

1962: Statsminister Viggo Kampmann træder tilbage p.g.a. sygdom. Han efterfølges af Jens Otto Krag. Der indføres en omsætningsafgift på 9 %. Den første anti-atommarch gennemføres. Strøget i København bliver gågade.

1963: Danmark opgiver at søge optagelse i EEC. Regeringens forslag til jordlove forkastes ved en folkeafstemning. Der gennemføres en ”helhedsløsning” med løn-, pris- og avancestop.

1964: Ved folketingsvalget vinder de konservative fire mandater, mens regeringen mister sit flertal. Jens Otto Krag danner en socialdemokratisk mindretalsregering.

1965: Regeringen får flertal for en afgiftspakke med hjælp fra to venstrefolk. De to venstrefolk melder sig ud af Venstre og stifter partiet ”Liberal Centrum”. Venstres leder, Erik Eriksen, må trække sig efter at have luftet tanker om at slå Venstre og de konservative sammen til et parti. Han efterfølges af Poul Hartling.

Skiveegnen

Ligesom det øvrige Danmark oplevede Skiveegnen en hidtil uset velstandsstigning. Mange kunne flytte i nyt hus eller større lejlighed, bilen blev almindelig, og i ferien drog man af sted med telt på camping, i eget eller lejet sommerhus eller på chartertur med ”præsten” eller Spies. Der lyttede man til sin nye FM B&O radio (samlet i Skive!) eller fulgte med, når fjernsynet sendte om aftenen. Fjernsynet var hård ved aviserne, og det gamle ”firebladssystem” begyndte at visne.

Der blev fuld beskæftigelse. Selvom landbruget havde brug for stadig færre ansatte, kunne de nye fabrikker både beskæftige dem, der blev ”frigjorte” fra landbruget, de arbejdsløse i byerne og de efterhånden mange kvinder, der søgte ud på arbejdsmarkedet.

Bilen gjorde det let at køre langt for at handle ind. Fra 1962 til 1964 fik Skive 4

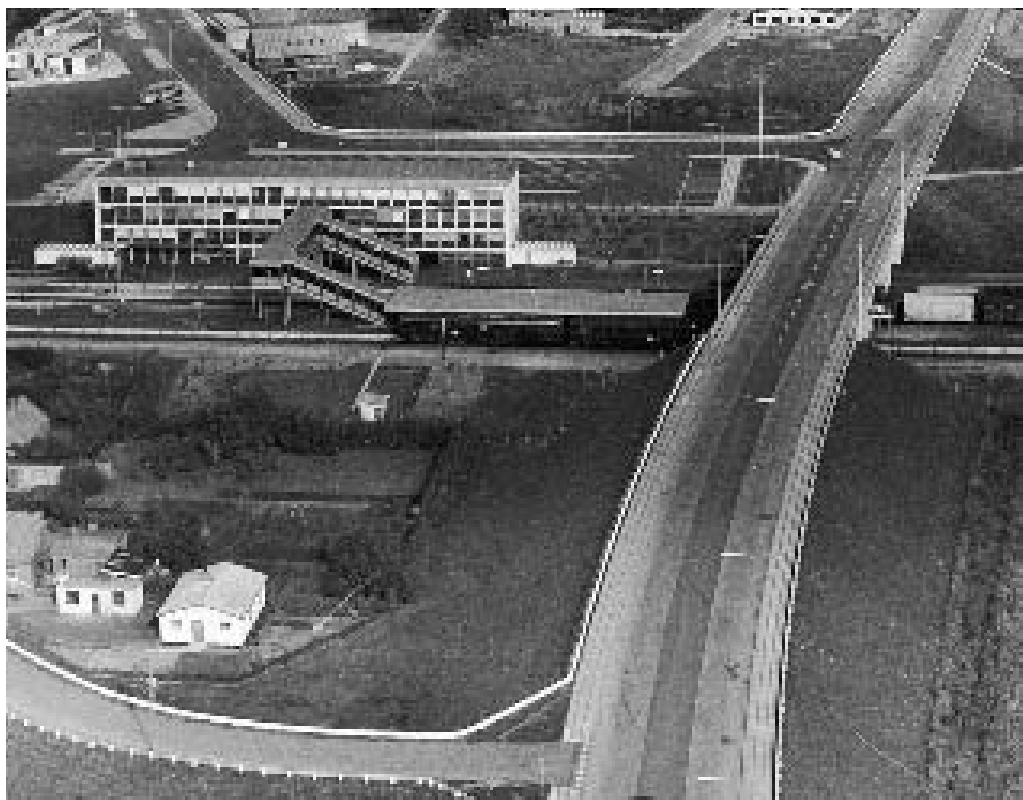
Udsnit af BP Automobilkort over Danmark ca. 1960.

supermarkeder. De var ikke så store, men alene antallet viser, at der var noget helt nyt på vej i dagligvarehandelen. ”Den lille købmand” fik hård konkurrence.

De unge begyndte selv at bestemme. De oprettede jazzklubber, hvor de uden forældreindblanding kunne lytte til underlig musik, og i midten af 1960’erne blev det endnu værre, da den larmende ”pigtrådsmusik” blev moderne blandt de unge. Til gengæld gik det slemt tilbage for ungdomsforeningerne på landet, der ikke længere kunne samle de unge til foredrag, dilettant og folkedans.

Banegårdsprojektet bliver færdigt

I det oprindelige banegårdsprojekt fra 1949 var det planen, at hovedbanegården skulle placeres i Liselund og godsbanegården øst for Brårupvej, sydøst for den gamle hovedbanegård. Efter forhandlinger med Skive Byråd besluttede DSB i foråret 1957, at godsbanegården skulle ligge øst for Sdr. Boulevard i direkte forbindelse med hovedbanegården. Samtidig blev det bestemt, at Skive Rutebilstation skulle flytte fra Torvegade til Søndergade ved siden af hovedbanegården. Målet var at skabe et nyt trafikcentrum i Skive!

Den nye Skive Hovedbanegård, fotograferet fra syd i 1964. I forgrunden ses den nye vej til Liselund og Sdr. Boulevard. I baggrunden ses til venstre den nye rutebilstation og Søndergade. Til højre ses Albert Digesvej med den første forretningsejendom. Foto: Børge Panduro.

Toldvæsenet i Skive, der havde lokaler på den gamle banegård, ville blive hjemløst, når banegården flyttede og det gamle banegårdsterræn blev udlagt til industriområde. Derfor blev det bestemt at flytte toldkontoret til førstesalen på den nye hovedbanegård.

I sommeren 1957 begyndte opfyldningsarbejdet på ”Stillings Eng”, hvor godsbanegården skulle ligge. I 1958 byggede man de to første etager af banegården, der skulle fungere som støttemur for opfyldningen ved Søndergade. De to øverste etager blev bygget i 1960-61.

I 1956 tog man fat igen på de nye Sallingbaner. Broen over Frederiksdal Alle blev bygget 1956-1957, og 1958-1960 byggede man den 133 meter lange tunnel under Holstebrovej. Den var blevet udskudt som det sidste p.g.a. pengemangel.

Den nye Struerbane med broen ved Herningvej blev gjort færdig 1958-1959, og ”dukkebroen” ved Brårupvej blev bygget 1959-1960.

Den store byggeaktivitet fra 1957 til 1960 skyldes først og fremmest den almindelige forbedring af den danske økonomi. Det blev meget nemmere at få bevillinger - også for DSB og Skive.

Den 21. november 1960, kl. 6 morgen, var det store anlægsarbejde kommet så vidt, at den nye Struerbane kunne tages i brug. Fra den dag nedlagdes den gamle Struerbane fra Lundbro til Brårup. I 14 måneder kørte de togrejsende mellem Skive og Struer forbi den nye banegård hen til den gamle.

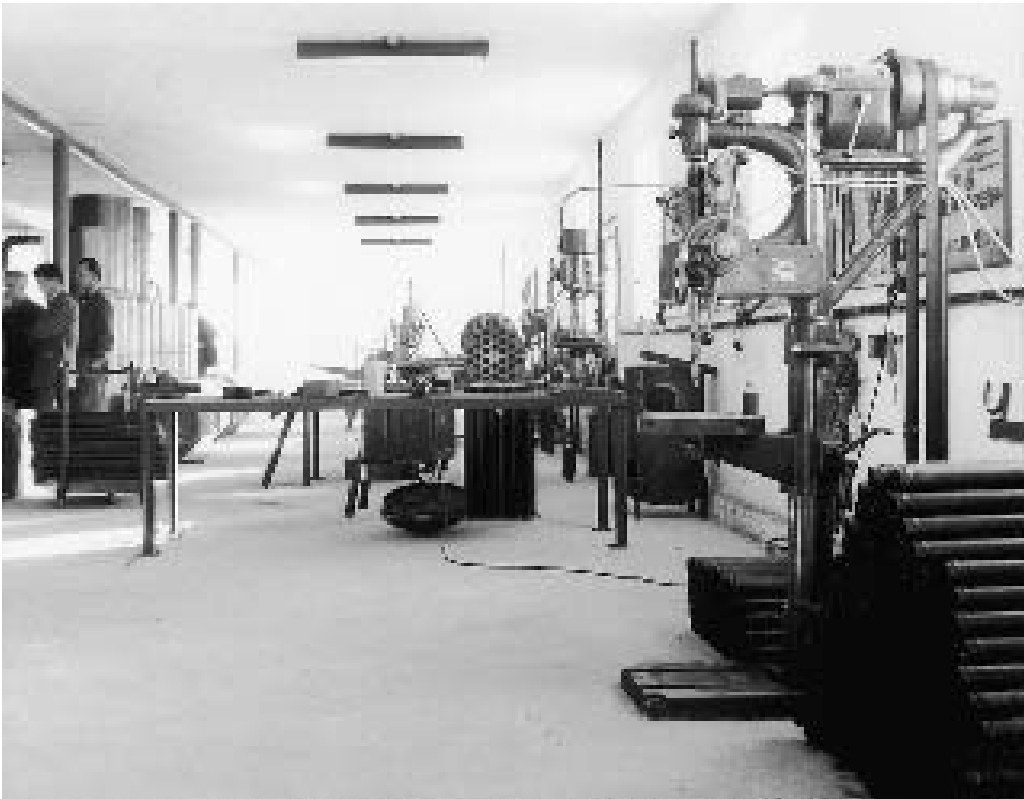
Den 2. februar 1962 - næsten 20 år efter aftalen om banegårdsflytningen - blev den nye banegård indviet. Banegårdsflytningen er det hidtil største anlægsarbejde i Skive: Der blev lagt 10 km hovedspor og 5 km. sidespor, der blev bygget 10 nye broer, og der blev flyttet 1 mill. kubikmeter jord - det meste læsset ved håndkraft, for banegårdsprojektet var også Skives største beskæftigelsesprojekt!

Men - knap var den nye banegård indviet, så begyndte man at nedlægge jernbanerne fra Skive til Salling. I 1966 blev Vestsallingbanen nedlagt, og i 1971 ophørte persontrafikken på Skive-Glyngørebanen. Havde planlæggere og politikere vidst det, havde man måske sparet banegårdsflytningen?

De nye fabrikker

Den 11. september 1959 var en festdag for Skive. Den dag markerede direktør Ejlert Olsen fabrikken ”Dantherm” i Skive kommunes barakker i Jegstrup. ”Dantherm” var startet i Roslev, men havde vokset sig større, end der var plads til i Roslev, og flyttede derfor til Skive. Den tidligere leder af lervarefabrikken Dania på hjørnet af Engvej og Viborgvej, Ejlert Olsen, havde udviklet et varmluftsaggregat, som han sammen med en arbejdsmand begyndte at fremstille i lokaler på Jernbanegade i Roslev i 1958. Allerede året efter var der pladmangel, og Ejlert Olsen flyttede så produktionen til Jegstrup.

Dantherms flytning til Skive var et forvarsel om en ny ”industrialiseringsperiode” i Skive. I 1962 rykkede den første virksomhed ind i det nye industrikvarter. ”Metallic”, der var grundlagt i 1945 i København, var i begyndelsen af 1960’erne vokset til en virk-

Et kig i ind Dantherms nye fabrik i en af de tidligere flygtningebarakker i Jegstrup i september 1959.

somhed med 250 ansatte, der beskæftigede sig med metaltrykstøbing. I København var der både pladsmangel og mangel på arbejdskraft, og det fik virksomhedens leder, P. Brinch Møller, til at interessere sig for Skive. Her var der rigeligt af begge dele. Fabrikken i Skive blev anlagt som en filial med 50-100 ansatte, men i 1966 var den vokset så meget, at den blev omdannet til hovedfabrik. I 1970 fik Metallic også en afdeling på Mors.

Samtidig med flytningen af Metallics hovedsæde til Skive flyttede ”søstervirksomheden” EVA Husholdningsmaskiner fra Frederikssund til Skive. EVA begyndte med at fremstille pålægsmaskiner, og i slutningen af 1960’erne kom EVA kaffebryggeren på produktionsprogrammet.

Den næste store virksomhed i industriområdet blev radio- og TV-fabrikken ”B&O” fra Struer, der i 1965 åbnede en afdeling i Skive. Man startede beskedent med at leje sig ind i de nyopførte ”Skive Værkstedshuse” på Viborgvej, hvor kvinder efter et kursus på Arbejdsteknisk Skole samlede B&O radioer.

Her blev der hurtigt pladsmangel, og B&O lejede sig ind i stedet ind hos ETA-TAU på Frisenborgvej, ejet af direktør Poul Hjalmar Sørensen, Schades Papir. Lige efter flytningen til Frisenborgvej besluttede B&O sig for at bygge en fabrik i Skive og samle

radioproduktionen her. Den nye fabrik, der blev bygget med støtte fra Egnsudviklingsrådet og Skive kommune, stod klar i sommeren 1967. Fabrikken var på 6.000 kvm. og havde 250 ansatte, mest ufaglærte kvinder.

De tre virksomheder beskæftigede mange ufaglærte mænd og kvinder. Dermed kunne de "opsuge" dels en del af de mange mænd og kvinder, der ikke længere kunne finde arbejde i landbruget, dels en del af de kvinder, der tidligere havde gået hjemme og passet familie og bolig, men som nu i stort tal søgte ud på arbejdsmarkedet.

Det første supermarked 1962

Den 25. oktober 1962 åbnede det første privatejede supermarked i Skive. Flere firmaer stod på spring, men det blev "Priso A/S" fra Århus, der kom først. Priso havde allerede supermarkeder i Randers, Esbjerg og Århus. Supermarkedet i Århus havde haft besøg af en del kunder fra Skiveegnen, og det var en af grundene til, at Priso søgte til Skive.

Priso A/S købte Frederiksgade 11 af C.P. Koldings Eft., der tidligere havde maskinforretning i ejendommen. Den 25. oktober 1962 slog supermarkedet dørene op for kun-

Der var stor interesse hos kunderne, da Løvbjergs Supermarked åbnede i august 1964.

derne. Butikslokalet var meget langt og opdelt i to etager. Varene lå på hylder, i skabe og frostbokse, og kunderne kunne selv gå rundt og vælge ud, hvad de ville have. Man betalte ved kassen, der var lige ved døren. ”Butikken er praktisk indrettet i lyse og indbydende farver. Ud mod gaden lyser den karakteristiske facade op i billedet,” fortalte Skive Venstreblads udsendte medarbejder.

”Det er tidens udvikling med disse selvbetjeningsbutikker, og vi vil i de kommende år se dem dukke op i alle de vestjyske byer, hvor der hidtil ingen har været,” udtalte Priso’s direktør til avisen - og det fik han ret i. I løbet af to år fik Skive tre supermarkeder mere: Tages Supermarked, Østerbro 6 (1963), Tema, Sdr. Boulevard (1963) og Løvbjerg, Søndergade 2 (1964). Bortset fra Løvbjerg lukkede byens første supermarkeder i løbet af få år.

I 1967 rykkede brugsforeningsbevægelsen ind på ”supermarkedet”. FDB åbnede ”Nordvestjyllands største supermarked”: Kvickly i Asylgade. Samtidig lukkede Brugsen i Torvegade 18.

Bil-eksplosionen

I 1959 fandtes der ca. 7.000 automobiler (personbiler, rutebiler, taxaer og lastbiler) i Skive politikreds, heraf ca. en fjerdedel i Skive by. I 1968 var tallet steget til godt 12.000 i politikredsen.

Den store vækst i bilparken kom til udtryk på flere forskellige måder. Skive fik en

De sidste biler i Nørregade, inden den blev til Skives første gågade, Nørregågade. Foto: Anders Knudsen.

række nye, store benzinstationer ved indfaldsvejene, og bilforretningerne voksede sig store. Ved Sdr. Boulevard og Viborgvej blev der bygget fem store bilhandlere.

De mange nye biler skabte problemer i Skives gamle bykerne. De gamle handelsgader var ikke bygget til den store biltrafik. I 1959 blev der indført ensrettet færdsel i Nørregade, men i løbet af 1960'erne blev Nørregade alligevel en gade, det ikke var sjovt at krydse i myldretiden. Derfor vedtog Skive Byråd i sommeren 1968 at gøre Nørregade til gågade - som et forsøg. Den 28. september 1968 kørte de sidste biler gennem Nørregade, og om aftenen holdt Nørregågadeforeningen en stor indvielsesfest med dans i begge ender af gaden, mannequinopvisning, udendørsservering m.m. Indvielsen af "Nørregågade" samlede ca. 5.000 deltagere.

Med Nørregades forvandling til gågade begyndte bilerne at forsvinde fra selve gaderne - om bag ved. I slutningen af 1960'erne blev der revet mange bagbygninger ned i bykernen til fordel for parkeringspladser. I 1972 fandtes der knap 1.000 p-pladser i Skives bykerne.

Skive Campingplads

I mange år var det Skive Turistforenings store drøm at få en campingplads ved Skive. Campister kunne ganske vist slå deres telt op på pladsen nord for Krabbesholm, men her var forholdene meget primitive.

Turistforeningen ville helst have en campingplads ved fjorden, men da der viste sig

Gæster fra Vejle på besøg på Skives nye campingplads i pinsen 1958.

mulighed for at få en plads ved siden af travbanen, tog man mod tilbuddet. Her havde vand- og gasmester Boll, Skive, plantet en plantage, ”Bolls have”, som blev stillet til rådighed for campingpladsen. 90 borgere ydede bidrag til pladsen, så det var muligt at åbne den uden offentlige tilskud.

I pinsen 1958 blev den nye campingplads indviet. Selve pladsen var på 12.000 kvm. ”Overalt er der små lune pladser ind mellem granerne, hvor der kan blive plads til bil og telt, og i alt kan der være 60 telte på hele området, men i så fald skal pladsen foran væddeløbsbanen tages med til parkering”, fortalte Venstrebladets udsendte medarbejder. I hver ende af pladsen var der indrettet vaskeplads henholdsvis til damer og herrer, og midt på pladsen var der vaskeplads til køkkengrejet. Der var også en lejrkiost, drevet af lejrchef Carl Laursen. Skulle man på toilettet, måtte man bruge væddeløbsbanens nyindrettede toiletter. Den nye campingplads havde fået to stjerner ud af tre mulige i den officielle fortegnelse over Danmarks campingpladser, og det var man stolte af i Skive Turistforening.

Campingpladsen fik ingen lang levetid. Midt i 1960’erne blev den eksproprieret til kasernebyggeriet. Der gik 25 år, inden Skive by atter fik en campingplads - men det betød ikke, at campisterne, der snart skiftede teltet ud med en campingvogn, måtte køre uden om Skiveegnen. I løbet af 1960’erne blev der åbnet adskillige campingpladser ved Limfjorden og ved Flyndersø.

Skive Seminarium på Egerisvej 1959

Dagligdagen på Skive Seminarium var ikke let med lokalerne spredt rundt i byen. I 1954 lånte seminariets elever Skive søndre Skole en weekend til et stort ”forårsmarked” med revytelt, boder og dansestrade. Weekendens overskud var på niveau med Børne-

Det nyopførte Skive Seminarium på hjørnet af Sdr. Boulevard og Egerisvej. Bag seminariet ses de to Gammelgårde, Gammelgårds Teglværk og Brårup.

hjelpsdagens: 25.000 kr.! Året efter gentog seminarieeleverne succesen. Nu var grunden lagt for et seminariebyggeri.

Nogle af seminariets lærere foreslog, at seminariet blev bygget i Resen, men formanden for seminariets bestyrelse, borgmester Woldhardt Madsen, ønskede, stærkt støttet af forstander Holger Paaskesen, at det blev placeret i den nye sydlige bydel, der var under anlæggelse. Seminariet skulle ligge på hjørnet af Egerisvej og den nye Sdr. Boulevard, hvorfra der var kort afstand til den nye banegård og rutebilstation.

I 1955 blev der afholdt arkitektkonkurrence. Der indkom 75 forslag, og blandt dem valgte dommerkomiteen et forslag, tegnet af arkitektægteparret Karen og Ebbe Clemmensen, på grund af dets æstetiske kvaliteter.

Bygningen stod færdig i foråret 1959 som den første i det nye kvarter bortset fra Arbejdernes Andelsboligforenings første blok på Kirke Alle. Den blev taget i brug i april 1959, hvor lærere og seminarister gik i optog fra Nordbanevej til Egerisvej med orkester i spidsen og flot dekorerede flyttevogne bagefter. Et halvt år efter - 18. oktober 1959 - blev seminariet indviet. Det færdige byggeri kostede 3,3 mill. kr.

Rugekassen Tambohus

I 1962 flyttede Schades Papirindustri fra sin gamle fabrik i Frederiksdal til en nybygget

Årsafslutning i Tambohus Ungdomsskole april 1967.

fabrik ved Øster Fælledvej i Skives nye industri kvarter på de tidligere baneearealer. Fabriksbygningerne i Frederiksdal Alle blev købt af Skive kommune først og fremmest til Skive Ungdomsskole, men de rummelige bygninger har også fungeret som ”rugekasse” for en række sociale, uddannelsesmæssige og kulturelle initiativer. Flere af dem voksede ud af rugekassen og har i dag lokaler andre steder i Skive.

I 1963 rykkede foruden Ungdomsskolen også ”Arbejdsteknisk Skole” (i dag AMU-Centret på H.C. Ørstedsvvej), BOMI (i dag: Viborgvej 7) og revalideringscentret ind i bygningerne. BOMI flyttede i 1971 til Viborgvej, Arbejdsteknisk Skole flyttede i 1973 til H.C. Ørstedsvvej, og revalideringscentret fik lokaler på Skive Sygehus. De ledige lokaler blev overtaget af Skive Musikskole (stiftet i 1975 som Jysk Musik Akademi) og Skive Forberedelseskursus (i dag VUC Skive). Forberedelseskurset flyttede allerede i 1979 til den tidligere Nordre Skole i Jyllandsgade.

I 1985 oprettede Arbejdernes Oplysningsforbund en daghøjskole. AOF Skive Dag-højskole havde lokaler på Tambobus de første år, men skolen voksede til ca. 150 elever, og i 1991 flyttede den til Resenlunds hovedbygning.

Firebladssystemet visner

Siden 1919 havde Skive haft fire aviser - en for hvert af de fire, store gamle partier. Ski-

I 1965 fik Skive Venstreblad en ny rotationspresse. Her studerer gårdejerne Aage Lidegaard, Laust Balling og Mads Peter Stisen samt redaktør Arthur Jensen den første avis, der blev trykt på den nye maskine. Foto: Anders Knudsen.

ve Folkeblad var langt det største, fulgt af Skive Venstreblad, mens Skive Socialdemokrat og især den konservative Skive Avis havde svært ved at klare sig.

I 1931 opgav Skive Avis at udkomme som selvstændig avis og blev aflægger af Viborg Stiftstidende. Skivestoffet fyldte kun en side i avisen, men der var også kun en lønnet medarbejder, redaktøren. På dette grundlag var det ikke let at konkurrere med de andre aviser! I 1951, hvor de konservative i Midtjylland måtte reorganisere hele deres presse og i realiteten slå den sammen til én avis, var oplaget i Skive på 275. Med skiftende redaktører humpede Avisen gennem 1950'erne. I 1962 lukkede den konservative presse i Midtjylland, og dermed også Skive Avis efter 104 år.

Skive Socialdemokrat blev i 1929 ”delavis” af Silkeborg Socialdemokrat, d.v.s. at en eller to sider blev trykt i Skive, resten i Silkeborg. I 1951 ophørte trykningen af sider i Skive, og selvom der fortsat var en redaktion i Skive med flere journalistiske medarbejdere, var det svært at følge med konkurrencen med Venstrebladet og Folkebladet. Alligevel holdt abonnenterne - ca. 1.000 - trofast ved, selvom der flere gange blev lavet om på bladet, der bl.a. skiftede navn til ”Aftenposten” fra 1953. I 1962 skiftede avisen endnu engang navn til ”Amtsbladet” og denne gang også trykkested til Holstebro. Amtsbladet var en fælles avis for Ringkøbing, Viborg og Thisted amter med lokalredaktioner i de større byer. Den kunne slet ikke klare sig over for de store borgerlige aviser, og i 1968 blev den lukket.

Skive Venstreblad havde et oplag på knap 2.000 i 1960, gode annonceindtægter og et veldrevet bogtrykkeri. I løbet af 1960'erne steg bl.a. lønudgifterne så stærkt, at indtægterne ikke kunne følge med længere. I 1966 indledtes et samarbejde med de konservative på Skiveegnen, som fik mulighed for at købe aktier i avisen. Som følge af samarbejdet ændrede avisen navn til ”Skive Dagblad”. Kapitaltilførslen viste sig hurtigt at være for lille, og i 1968 blev Dagbladet solgt Viborg Stifts Folkeblad, en af aviserne i den Bergske venstrepressen. Fra den 1. juni 1968 blev Skive Dagblad trykt i Viborg, men det lykkedes alligevel så nogenlunde at holde oplaget. I 1976 lukkede Viborg Stifts Folkeblad sine aflæggere i nabobyerne, og det ramte også Skive Dagblad. Fra den 1. april 1976 var Skive Folkeblad ”alene på pladsen” - den eneste ”konkurrence” i Skive kom fra ugeavisen Skive-Bladet, som Skive Dagblad begyndte at udgive i 1970.

Krabbesholm Sanatorium bliver til Resenlund 1959

Efter Anden Verdenskrig kom streptomycin, en medicin, der kunne helbrede selv alvorlige tilfælde af tuberkulose, til Danmark. I løbet af få år lykkedes det stort set at bekæmpe tuberkulosen, og det betød, at behovet for Krabbesholm Sanatorium forsvandt.

I 1958 blev de sidste patienter flyttet til den nye lungeafdeling på Skive Sygehus, og sanatoriet blev solgt til Statens Åndsvageforsorg, der ønskede at bruge bygningerne til åndssvageanstalt. I forbindelse med salget skiftede sanatoriet navn til Resenlund - en åndssvageanstalt måtte ikke hedde noget med Krabbesholm ...

I april 1959 flyttede de første åndssvage ind på Resenlund. I hovedbygningen skulle

Da Krabbesholm Sanatorium blev til Resenlund. Det tidligere sanatoriums hovedbygning i april 1959, da Statens Åndssvageforsorg tog det tidligere tuberkulosesanatoriums bygninger i brug som åndssvageanstalt.

der bo 155 åndssvage mænd opdelt efter evner, således at de ”ringeste” boede i stueetagen. I den øverste funktionærbolig skulle der bo 22 piger, og det var planen, at overlægeboligen skulle huse 19 ældre kvinder. I alt skulle der bo 196 åndssvage på Resenlund, når anstalten var fuldt udbygget, men overlæge G. Wad, Vodskov, der havde den øverste ledelse af Resenlund, havde store planer: Der manglede plads til børn og gamle med tilknytning til Vestjylland, så Resenlund skulle gerne udvikle sig til ”Vestjysk Åndssvageanstalt” med plads til 600 beboere af alle kategorier!

Soverummene, som var fælles for flere åndssvage, blev udstyret med nye træsenge fra Skive Møbelfabrik. Mændenes opholdsrum fik robuste træmøbler, mens pigerne, der ”hørte til en højere intelligensklasse”, fik polstrede møbler og bogreoler. På hver etage var der indrettet besøgsrum, så beboere og familie kunne være sammen i fred.

Mændene skulle hjælpe til i Resenlunds store gartneri, mens pigerne skulle arbejde i køkken og vaskeri. De åndssvage, der ikke kunne noget som helst, blev klædt på og lagt på en bære i opholdsstuen.

Der var ansat et personale på 50 med plejemor frk. Jytte Veggerby og plejefar Niels Chr. Gravesen i spidsen til at passe beboerne. Bortset fra 5 gifte plejere boede personalet på Resenlund.

Da jazzen kom til Skive

I 1930'erne spillede der flere gange orkestre i Skive, der kaldte sig et eller andet med "jazz", men de havde ikke meget mere med jazzmusikken at gøre end navnet. I begyndelsen af 1940'erne spillede bl.a. Svend Asmussens orkestre i Skive, og byen fik sit eget jazzorkester, "Strange Players", der bl.a. spillede til bal i Skive Idrætsklub. Og i 1944 forsøgte nogle af byens unge at oprette en jazzklub på Skive Afholdshotel.

Midt i 40'erne lyttede de unge jazzinteresserede til swingmusik, ti år senere var interessen sprunget tilbage til den traditionelle New Orleans jazz, som den blev spillet af Louis Armstrong, Chris Barber, Papa Bues Viking Jazzband m.fl.

Over hele Danmarks blev der oprettet jazzklubber i byerne. I 1957 kom turen til Skive, hvor tre gymnasieelever tog initiativ til oprettelse af "Skive Jazzklub".

I løbet af kort tid havde jazzklubben over 200 medlemmer, der samledes til koncerter, foredragsaftener og "jazz band balls". De fleste unge meldte sig ind for at danse og have det sjovt, men der var også en del medlemmer, der meldte sig ind af interesse for musikken. Nogle af dem begyndte at spille jazzmusik, og jazzklubben nåede i sin korte levetid at have flere "husorkestre". De populære husorkestre spillede nærmest for æren, men de trak mange tilhørere, og det betød, at de unge bestyrelser kunne vove at bringe dyre udenbys orkestre til Skive, også mere moderne orkestre, hvis musik ikke havde noget stort publikum i Skive.

Med jazzklubben rykkede de unge ind i Skives foreningsliv. Sådan en forening hav-

"Foncesca Jazzband" spiller til "jazzband ball" i Roslev forsamlingshus april 1959.

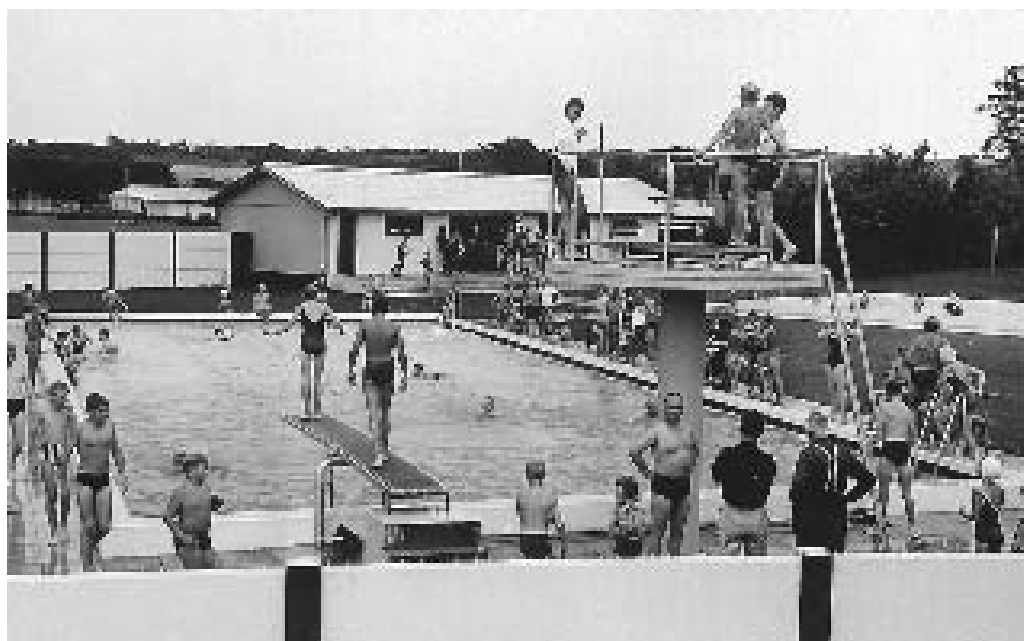
de man ikke set siden boldklubbernes start ved århundredskiftet: En forening for unge, styret af de unge selv uden indblanding fra de voksne. De måtte nøjes med at se skeptisk til, mens de unge - teenagerne hed de nu - selv overtog tingene. Næsten alle de unge, der sad i klubbens bestyrelse, var under uddannelse, og det medførte stort gennemtræk i bestyrelsen. Dette forhold - og at interessen i begyndelsen af 1960'erne skiftede til rock'n'roll og senere "pigtrådsmusik" - gjorde, at jazzklubben gav op i 1961. Et par forsøg: "Jazzland" og "Jazz Club '66" blev ingen succes.

Friluftsbadet i Nr. Søby 1962

"De folk i Nr. Søby - de kan! De savner et friluftsbad, bestemmer de må have et, og så bygger de sig et. Den opgave, som andre og større byer ikke tør tage op, den løser de raske folk i et snuptag ..." - sådan blev egnens første friluftsbad præsenteret i Skive Venstreblad i 1961.

Hvorfor savnede Nr. Søbyboerne et friluftsbad i 1961? Der var jo ikke langt til Skive Fjord! En af bevæggrundene var, at eleverne på den nye Nr. Søby Skole skulle have svømmeundervisning, en anden var, at det varme vand var ved at blive moderne. Hvorfor bade i den kolde fjord, når man nu - efter de nøjsomme år i 1940'erne og 1950'erne - havde råd til at svømme i et opvarmet bassin? Sidst, men ikke mindst, havde Nr. Søby typehusfabrikant Jens M. Hansen, der kunne stille teknisk ekspertise m.m. til rådighed.

Friluftsbadet bestod af et 10 gange 25 meter stor bassin til frisvømmerne, et undervisningsbassin på 10 gang 8 meter og et soppebassin på 5 gang 8 meter til de små.

Badeliv i Nr. Søby friluftsbad i midten af 1960'erne.

Hele herligheden var projekteret til at koste 180.000 kr., men det fik man bragt ned til 70.000 kr. Frivillige fra ungdomsforeningen og husmands- og landboforeningen påtog sig udgravningsarbejdet, arkitekt- og ingeniørarbejdet var stillet gratis rådighed og kørsel af materialer var gratis.

Der var givet en del kontante bidrag til friluftsbadet. Restbeløbet kom fra et rentefrit lån på 40.000 kr. fra Dansk Idrætsforbund, 10.000 kr. i tilskud fra tipsmidlerne, tilskud fra friluftsrådet og fra Fjends Herreds Brandsforsikring, for friluftsbadet skulle kunne benyttes som branddam!

Udgravningsarbejdet begyndte midt i juni 1961, og på det tidspunkt ventede man, at friluftsbadet kunne stå færdigt en måned efter. Det var alt for optimistisk, for indvielsen foregik først den 17. juni året efter, og da var byggeriet endnu ikke færdigt!

Salling Gymnastik- og Ungdomsforening 1965

Den store afvandring fra landbruget, der begyndte i 1950'erne, fik konsekvenser for foreningslivet. Det var især foreningerne for de unge, der kunne mærke, at karlene og

Salling Gymnastikforenings opvisning i Skive Teatersal den 15. marts 1964.

pigerne forsvandt fra gårdene. Andelstidens foreninger for unge - gymnastikforeningen og ungdomsforeningen - mistede medlemmer, og flere og flere steder blev de to foreninger slået sammen til en forening.

Gymnastik- eller idrætsforeningen tilbød de unge gymnastik og boldspil, mens ungdomsforeningen stod for foredrag, teater og folkedans. Mange unge var medlemmer af begge foreninger, så på lokalt plan var det naturligt, at foreningerne arbejdede tæt sammen.

Idrætsforeningerne og ungdomsforeningerne havde hver sin regionale sammenslutning: ”Salling Gymnastikforening” (stiftet 1925 efter et brud med skytteforeningerne) og ”Salling-Fjends Hovedkreds af de Danske Ungdomsforeninger” (stiftet 1910). På landsplan var de to kredsorganisationer medlem af henholdsvis De danske Gymnastikforeninger og De danske Ungdomsforeninger.

I 1964 slog de to landsorganisationer sig sammen til ”De danske Gymnastik- og Ungdomsforeninger”. På dette tidspunkt var 21 af de 23 lokale ungdomsforeninger i samarbejde med gymnastikforeningerne, så sammenslutningen var et naturligt skridt. De to kredsorganisationer blev til én den 1. april 1965: Salling Gymnastik- og Ungdomsforening (SGU). S sammenslutningen foregik uden de store sværds slag. Ungdomsforeningerne var i defensiven og forsvandt i løbet af få år. SGU blev egnens store folkelige idrætsorganisation med et samlet medlemstal på ca. 15.000.

Andelsbanken

Den 6. oktober 1964 åbnede Andelsbanken sin 41. afdeling i ”Sønderport” i Skive (Søndergade 6). Ved starten var der 6 ansatte – 10 år senere var tallet steget til 31. Andelsbanken var stiftet i efteråret 1925 efter den første Andelsbanks lukning i juni 1925, men på dette tidspunkt koncentrerede interessen på Skiveegnen sig om tilbagekøbet af Salling Bank fra Landmandsbanken. Salling Bank blev efter 1925 de lokale andelsforeningers bank, men de største af dem, bl.a. Skive Andelsslagteri, var så kapitalkrævende, at bankerne i Skive ikke kunne dække behovet alene. Andelsslagteriet havde derfor benyttet Andelsbankens afdeling i Viborg. Når banken nu kom til Skive, var det ikke, fordi man ”havde modtaget deputationer fra Skive eller Salling,” fortalte bankens førstedirektør Kr. Møller (lærersøn fra Grønning skole) – ”man var kommet selv.”

Salling Bank 1956-1965

Banken under højkonjunktoren

Fra efteråret 1957 kom den danske økonomi ind i en opgangsperiode. Landet kom i den - med bestyrelsesformand Hartvig Bregendahls ord - ”uvante, men glædelig situation, at vort smertens barn gennem årene: Valutaproblemet, ikke for tiden volder os hovedpine” - tværtimod! Eksporten steg, der blev investeret som aldrig før, og Danmark oplevede for første gang i lang tid fuld beskæftigelse.

Det skabte et stort behov for udlån, og det kneb for banken at følge med, for indlånene steg ikke hurtigt nok. Staten gjorde ellers flere ting for at stimulere opsparingen: Den indførte nye indlånsformer som præmieopsparing og indekskontrakter, og fra den 1. april 1957 blev det muligt at spare op til alderdommen i en bank og trække indskuddet fra i skat.

I slutningen af 1950'erne investerede landbruget på egnen store beløb i mekanisering, nye maskiner, om- og nybygninger. Kapitalbehovet var så stort, at banken flere gange måtte sige nej til berettigede låneansøgninger. ”Alt, hvad vi har kunnet skaffe, har været udlån”, fortalte Hartvig Bregendahl i 1961. Det skyldtes ikke mindst, at egnen havde været ramt af tørke i 1959. ”Højkonjunktoren er næsten for livlig”, mente han. Det mente regeringen også: I 1963 indførtes oms'en, og der kom flere andre økonomiske indgreb, som bragte lånelysten lidt ned.

En del kunder efterspurgte længerelevende lån til byggeri, men det afviste banken. Det var kreditforeningernes opgave, sagde Hartvig Bregendahl i 1961, hvor han glædede sig over oprettelsen af Landbrugets Realkreditfond, ”for det er ikke nogen bankopgave at yde lån over et langt åremål.”

I 1965 var økonomien endnu engang ved at løbe løbsk, så der blev indført kreditstramninger. Banker måtte igen til at sige nej til lånere.

Th. Nielsen meddirektør

Efter L.P. Werners død overtog P. Goul stillingen som administrerende direktør. Gouls stilling som meddirektør blev besat med fuldmægtig Th. Nielsen. De to direktører havde kørt ”parløb” i over 30 år.

Th. Nielsen var i 1922 blevet ansat som elev af bestyreren for Andelsbankens afdeling i Hjørring - han hed P. Goul! Det var også P. Goul, der fik Th. Nielsen til at søge til Salling Bank. Han blev ansat som assistent i 1927, og i 1938 avancerede han til fuldmægtig.

Efter Anden Verdenskrig fik Th. Nielsen et ”bijob” som rejsesælger. I begyndelsen af 1950'erne bevægede Salling Bank sig første gang uden for det normale bankområde. Diskontobanken var begyndt at sælge flybilletter for SAS for at få mere gang i han-

Bankdirektør Th. Nielsen blev ansat som assistent i Salling Bank i 1927. I 1956 blev han P. Gouls meddirektør, og efter P. Gouls afgang i 1965 blev han bankens administrerende direktør. I 1972 gik Th. Nielsen på pension efter 45 års ansættelse i banken.

delen med fremmed valuta, og Salling Bank valgte at følge efter. Banken måtte ikke selv stå som rejseformidler, og derfor blev det Th. Nielsen, der stod som agent for Ålborg-Frederikshavn-Göteborg-linien og for Svenska-Amerika-Linjen. Rejsbureau-driften var på kanten af bankloven, og derfor overtog Th. Nielsen rejsesalget for egen regning i nogle år. I 1960'erne blev rejsemarkedet så stort, at der blev plads til et decideret rejsbureau i Skive. Det blev startet af Jytte Nielsen, gift med Salling Banks direktionsssekretær, Søren Nielsen.

Fra 1,5 til 4 mill. kr.

I 1958 foreslog en aktionær at udvide aktiekapitalen og lade aktionærerne købe de nye aktier til favorpris. En anden aktionær protesterede: "Det er ikke i første række Landbobankens opgave at tage hensyn til aktionærerne, men at virke til fordel for egnens

I 1963 flyttede Salling Banks afdeling i Stoholm, Stoholm Bank, i nye og større lokaler

erhvervsliv.” Det synspunkt tilsluttede formanden, Hartvig Bregendahl, sig og tilføjede: ”Det er Landbobankens formål at holde en rentesats, hvor der er mindst mulig afstand mellem indlån og udlån, og dette muliggøres i højere grad ved at øge reserverne end ved at udvide aktiekapitalen.” Det var en politik, der havde været gældende siden bankens start, og den prægede anvendelsen af overskuddet, der efterhånden nærmede sig en million! Ca. 25% blev udbetalt som udbytte, 6-7% gik til erhvervsfonden, og resten - knap 70% - blev henlagt til reserverne.

To år senere anmodede bestyrelsen om en vedtægtsændring, så aktiekapitalen kunne forøges med 1 mill. kr. til i alt 2,5 mill. kr. Bestyrelsen foreslog, at de 750.000 kr. skulle tegnes af de gamle aktionærer til kurs 105, mens resten skulle udbydes til en højere kurs. Det fik redaktør Carl Hansens søn og efterfølger, Elin Hansen, til at møde op på generalforsamlingen for at protestere! Han syntes, at bankens aktionærer fik nok

med de 10%, som blev udbetalt i udbytte (maksimum iflg. vedtægterne), og foreslog, at de nye aktier blev solgt til skattekursen (ca. 200). Forslaget fik kun én stemme ud over hans egen.

Bestyrelsen udnyttede sin bemyndigelse i begyndelsen af 1961, hvor de gamle aktionærer tegnede sig for 715.000 kr., hvorefter de sidste 285.000 kr. blev solgt til kurs 150. Aktieudvidelsen fik den konsekvens, at udbyttets andel af overskuddet steg til ca. 40%, mens hensættelsernes andel faldt til godt 50%.

I 1965 gennemførte banken endnu en aktieudvidelse, denne gang på 1,5 mill. kr. Bankens aktiekapital var nu på 4 mill. kr. - og banken rundede de 2.000 aktionærer.

Udvidelser og nye filialer

I 1957 fik Salling Bank sin tredje filial i Durup, hvor banken købte en bygning og indrettede den til filial. I 1961 kom turen til den ældste filial: Banken købte en ejendom i Roslev for at kunne udvide filialen. I 1963 flyttede Stoholmafdelingen til nye og større lokaler.

Også hovedsædet i Frederiksgade blev bygget om. I 1958-59 byggedes om for 350.000 kr. For dette beløb fik banken bl.a. ny facade med indgang i mosaikmønster og glas. Indgangen blev flyttet op mod Teaterbygningen, og det skabte plads til en udvi-

Betty Christensen og filialleder N.P. Nielsen (bankens senere underdirektør) ekspederer de første kunder i Stoholm Bank i 1963.

delse af ekspeditionslokalet med en ”sludreskranke”. ”Ved at føre ekspeditionslokalet frem til Frederiksgade er der skaffet lys og luft, og et muntert vinterhavemotiv med vindruer og blomster sætter prikken over i’et. - Og så må man ikke glemme serviceboksen, der er rede til at betjene kunderne både dag og nat. Har man penge eller papirer, man ønsker i bankens varetægt, er serviceboksen åben dag og nat, og sikkerheden er 100 %,” fortalte Skive Venstreblad sine læsere i juli 1959. Det sidste holdt nu ikke helt stik! Nogle år senere så et par af de såkaldte ”Bustrup-drenge” – beboere på optagelseshjemmet på Bustrup – at en byens forretningsfolk en lørdag havde store problemer med at proppe sine pengekuverter ind i boksen. De gik hen til boksen og fiskede kuverter med i alt 8.000 kr. ud! Banken valgte at undlade at melde den uheldige historie til politiet, men forstanderen på Bustrup opdagede under et ”forhør” af drengene, hvad der var sket. Han rettede henvendelse til politiet, og så rullede lavinen i pressen. Salling Bank opnåede for første gang at komme i Ekstrabladet!

Der blev stadig ansat flere i banken, og der var snart pladsmangel igen. Efter P. Gouls fratræden som direktør i januar 1965 gennemførtes derfor en ombygning af 1. sal til direktion og bestyrelse samt personalefaciliteter og kantine.

Salling Bank fik ved opbygningen i 1958-1959 en serviceboks, hvor kunderne kunne aflevere penge døgnet rundt. ”Sikkerheden er 100 %”, skrev en avis i juli 1959, men det forhindrede ikke nogle såkaldte ”Bustrup-drenge” i at fiske 8.000 kr. ud af boksen.

Bankassistent Sv. Aa. Østergaard viser Salling Banks "ønskebrønd" til benzinforhandler Søren Vestergaard Christensen i julen 1961.

Samarbejde med Diskontobanken

I 1960'erne prægede egnen af "den anden industrielle revolution" - de mange nye virksomheder, der blev grundlagt under højkonjunktoren. Det gav mange nye kunder i Salling Bank, heriblandt også nogle med kapitalbehov, som banken ikke kunne klare alene. I disse tilfælde allierede banken sig med Skive Diskontobank - "der ikke alene er vor konkurrent, men også vor kollega, med hvem vi har det bedste samarbejde." Ved de helt store lånesager deltog Skive Sparekasse også enkelte gange. "Alle fornuftige projekter er blevet finansieret" - derfor var der ikke brug for filialer af hovedstadsbankerne, mente Hartvig Bregendahl.

Samarbejdet mellem egnens to banker omfattede også andre ting, bl.a. lancerede man i fællesskab en ny "sparelåneordning til korttidsopsparing" i 1965, hvor kunderne efter en vis opsparing kunne få lån.

P.H. Steenberg direktør i 1965

Den 31. januar 1965 gik administrerende direktør P. Goul på pension få dage før sin 75 års fødselsdag. Han efterfulgtes af sin meddirektør, Th. Nielsen.

Som ny meddirektør ansatte bestyrelsen den 42-årige bankbogholder P.H. Steenberg,

Peter Holm Steenberg, meddirektør i Salling Bank 1965, administrerende direktør 1972 og enedirektør 1974. Steenberg gik på pension i 1986. Foto: Birgitte Rødkær.

Herning Hede- og Discontobank. Steenberg var født i Odder og uddannet i den lokale landbobank. Derefter var han ansat i Banken for Randers og Omegn, inden han i 1947 kom til banken i Herning som fuldmægtig. I 1953 blev han bogholder og prokurist i banken.

P.H. Steenberg havde taget statskontrolleret prøve i bogholderi og prøver i merkantilt tysk og engelsk, samt første del af Handelshøjskolernes Diplomprøve (HD). Han tiltrådte sin nye stilling den 1. juni 1965.